

Hvordan kan vi bli bedre forberedt?

Vi må se med nye øyne på hvordan vi som samfunn organiserer, trener og mobiliserer offentlige instanser, private og frivillige ressurser for innsats når ulykken er ute. Da må vi først få en organisering bygget på prinsippet om samvirke i forståelse med alle beredskapsressurser.

Åslaug Haga og Marius Rehn fra Stiftelsen Norsk Luftambulans (NLA) skriver om manglende forberedelse i sin kronikk i Dagsavisen 18. november. De hevder at god katastrofehandtering forutsetter samhandling mellom nødetatene. Vi på Politihøgskolen er enig i dette.

Utdatert. Den norske redningstjeneste har sett ut slik den gjør i dag siden 1970. Allerede i 1961-62 fikk vi Stortingsmelding om "Samordning av redningstjenesten" hvor samvirkeprinsippet så dagens lys for første gang. Dette er den grunnleggende idé bak norsk redningstjeneste. Offentlige instanser, private og frivillige ressurser som er egnet til å redde liv i akutsituasjoner skal organiseres, trenes og mobiliseres for innsats i redningstjenesten. Samvirkeprinsippet er tuftet på dugnadsånden som har preget vårt lands historie. Den gir en effektiv ressursutnyttelse i et langstrakt land som Norge og er svært lite kostnadskrevenende.

Haga og Rehn påpeker dette: "(...) Mangelen på felles retningslinjer og planer kan få store konsekvenser". Dagens organisasjonsplan for norsk redningstjeneste, en forskrift som Justis og beredskapsdepartementet forvalter, er fra 1980 og er for tiden gjenstand for en etterlengtet revisjon. Noen savner kanskje også "Håndbok i redningstjeneste" som ble sendt ut i høringsutgave i 2008. Der politiet har sitt beredskapssystem (PBS) mangler det etter manges syn noen felles retningslinjer eller veiledninger for hvordan arbeidet på skadestedet skal organiseres.

Politihøgskolen har siden 2007 jobbet målrettet med den sivile krisehåndteringen i Norge. Så langt har vi sørget for etterutdanning av nærmere 200 innsatsledere, nesten 60 operasjonsledere, beredskapsplanleggere samt avholdt stabskurs for politidistriktenes operative stab og redningsledelse for halvparten av landets politidistrikt.

En utfordring er at dagens utdanning for redningspersonell i Norge stort sett gjennomføres etatsvis med egne undervisningsplaner for hver enkelt utdanning. Det gjøres samtidig mye godt kurs- og samvirkearbeid av både Stiftelsen Norsk Luftambulans (NLA), Sivilforsvaret og andre frivillige redningsorganisasjoner rundt om i landet.

Landet vårt er langt, bosettingen spredt og klima til tider svært hardt. Vi vet at det vil inntreffe ulykker og katastrofer som både kan være naturgitte og menneskeutløste. Vi vet bare ikke hvor og når. Det vi ser er at publikum har store forventninger til at vi fungerer optimalt på et skadested uansett når og hvor katastrofen inntreffer.

Nødnett og utdanning viktig. Utbyggingen av nødnett over hele landet vil bidra til å sikre kommunikasjon mellom nødetatene i kritiske situasjoner. Det kan være helt avgjørende for resultatet av en ulykke eller katastrofe.

For å møte utfordringene i redningstjensten har vi åpnet for en felles instruktør-utdanning for nødnettinstruktørene fra helse, brann og politi og vil fra neste år åpne opp vår innsatslederutdanning for operative ledere fra de samme etater. Vi ser det som verdifullt å komme sammen for å oppnå enda bedre håndtering av ulykker og katastrofer.

I 2012 vil Politihøgskolen invitere, i samarbeid med NLA og Nasjonalt kompetansesenter for prehospitalet akuttmedisin (NAKOS), våre "nødetatskolleger" til felles fagkonferanse om redningstjeneste. Utdanning og krisehåndtering står på programmet.

Vi må se med nye øyne på hvordan vi forbereder våre mannskaper til å møte katastrofer og ulykker på i fremtiden. En del viktige forbedringspunkter ble påpekt av Rehn og Haga i deres kronikk. Vi har kommet med flere her. Det er avgjørende at vi tar vare på samvirkeprinsippet. For å kunne virke sammen når ulykken er ute må vi møtes, øve og samarbeide i forkant. Skal vi betjene publikum best mulig har vi ingen tid å miste!